

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**

Vergadering van 7 maart 2023

Bedrijfsvoering - Organisatieadvies

11 2023_B&W_00173 Informatienota over Afsprakenkader kapitaalbehoefte regionale netwerkbedrijven

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer J.H. Bats, Burgemeester en voorzitter; de heer M. Smit, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder; de heer B. Harmsma, Wethouder; de heer M. Scheringa, Wethouder; de heer M.W. de Graaf, Gemeentesecretaris

Afwezig:

mevrouw H. de Jong, Plaatsvervangend gemeentesecretaris; de heer D. Eikenaar, Plaatsvervangend gemeentesecretaris

Samenvatting

Het proces van de energietransitie gaat in de komende jaren grote investeringen vragen van de regionale netbeheerders. Denk aan de aanleg van infrastructuur voor wind- en zonneparken, verduurzaming van de industrie, laadpalen voor elektrisch rijden, maar ook aan klanten die zelf energie opwekken. Hierdoor hebben de regionale netbeheerders meer geld nodig om voorzieningen te treffen die het net geschikt maken voor deze ontwikkelingen. Daarnaast besteden de regionale netbeheerders tijd en geld in onderhoud en het vervangen van componenten om het hoge niveau van veiligheid en betrouwbaarheid van hun netten te waarborgen.

Deze informatienota gaat over het Afsprakenkader kapitaalbehoefte regionale netwerkbedrijven (project "Nachtwacht").

Om de energietransitie betaalbaar te houden voor hun klanten zetten regionale netbeheerders zich in om hun werkzaamheden efficiënt uit te voeren, zodat de groei in uitgaven zoveel mogelijk wordt beperkt. Ondanks al deze inspanningen, kan het energienet alleen maar toekomstbestendig worden gemaakt als de regionale netbeheerders de beschikking krijgen over aanvullend kapitaal.

Op 20 oktober 2020 heeft uw raad ingestemd met het verstrekken van een aandeelhouderslening aan Enexis. Met de verstrekte aandeelhouderslening heeft Enexis voldoende kapitaal om in de eerstkomende jaren te kunnen investeren, maar op (middel) lange termijn is meer kapitaal nodig. Met de regionale netbeheerders en het Rijk is gezocht naar oplossingen om in de kapitaalbehoefte te voorzien, waarbij rekening wordt gehouden met het maatschappelijk belang en het aandeelhoudersbelang.

Informatienota

Inleiding

De drie grote regionale netwerkbedrijven (Alliander, Stedin en Enexis) en hun aandeelhouders zijn sinds de zomer van 2021 in gesprek met de ministeries van Financiën en Economische Zaken en Klimaat over een eventuele toekomstige rol voor de Staat. Het betreft het versterken van de kapitaalbasis van de drie grote regionale netwerkbedrijven (project Nachtwacht).

Op 14 december 2022 heeft de Aandeelhouderscommissie ingestemd met het bereikte akkoord en de Raad van Bestuur geadviseerd om dit ter goedkeuring voor te leggen aan de aandeelhouders. Vervolgens is het de bedoeling dat het Afsprakenkader wordt behandeld en vastgesteld in de eerstvolgende reguliere aandeelhoudersvergadering van 13 april 2023. Dit kan gezien worden als een mogelijke eerste stap naar een kapitaalinjectie voor Enexis.

Kernboodschap

Afsprakenkader

Als gevolg van economische ontwikkelingen, de digitalisering van de samenleving, de overgang naar elektrisch rijden, het bouwen van aardgasloze huizen en het verduurzamen van de energievoorziening, groeit de vraag naar elektriciteit explosief. Het versterken van de eigen vermogenspositie van de netwerkbedrijven is een nodige voorwaarde om aan deze groeiende vraag te kunnen blijven voldoen en tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten te kunnen blijven investeren in uitbreiding en verzwaring van de regionale elektriciteitsnetten. Met dit onderhandelingsakkoord maakt de Staat duidelijk schouder aan schouder te staan met de regionale netwerkbedrijven en hun bestaande aandeelhouders om vanuit gezamenlijkheid en vertrouwen te werken aan het verder realiseren van de energietransitie.

De afgelopen weken zijn de gesprekken over het Afsprakenkader tussen de drie grote regionale netwerkbedrijven, vertegenwoordigers namens hun aandeelhouders en de ministeries van Financiën en Economische Zaken en Klimaat in een stroomversnelling gekomen. De netwerkbedrijven en hun aandeelhouders hebben hierin, ondersteund door hun adviseurs, zeer intensief samen opgetrokken. Enexis is tevreden met het onderhandelingsresultaat dat de gezamenlijke inspanningen heeft opgeleverd. Het Afsprakenkader doet wat Enexis betreft recht aan de uitgangspunten die eerder zijn besproken met de aandeelhouderscommissie.

Wat houdt het Afsprakenkader in?

Het afsprakenkader gaat uit van een kapitaalstorting door de Staat die aan de orde komt op het moment dat de kapitaalpositie van Enexis of een van de andere netwerkbedrijven versterkt moet worden en er geen andere mogelijkheden zijn. In het Afsprakenkader is daarom vastgelegd welke eisen de Staat zal stellen aan een daadwerkelijke participatie als nieuwe aandeelhouder. Ook is het proces opgenomen hoe partijen gezamenlijk een verzoek kunnen doen aan de Staat om toe te treden als aandeelhouder. In het Afsprakenkader zijn ook afspraken vastgelegd over hoe de toekomstige rol van de Staat en de relatie met de andere aandeelhouders vorm gaat krijgen. Ook wordt afgesproken hoe de onderhandelende partijen tot overeenstemming kunnen komen over de waardering van het netwerkbedrijf en de emissieprijs.

De afspraken uit het Afsprakenkader zijn van toepassing op het moment dat de Staat daadwerkelijk zou toetreden als aandeelhouder van Enexis. Daarbij geldt de uitzondering van de verplichting om de Staat jaarlijks te informeren over de financiële positie van de vennootschap (jaarverslag) en de eventuele kapitaalbehoefte in de komende kalenderjaren.

In de Miljoenennota was al een bedrag van € 500 miljoen gereserveerd voor het versterken van de kapitaalpositie van Stedin. Stedin heeft kortgeleden een toetredingsverzoek gedaan. Hierover vinden nu gesprekken plaats tussen de Staat en Stedin. De afspraken tussen Staat en Stedin worden vastgelegd in een participatieovereenkomst. Voor Enexis is dit op dit moment en de komende jaren niet aan de orde, want er is nog geen behoefte aan aanvullend kapitaal van de Staat. Enexis verwacht dat het pas speelt rond 2030-2035.

Verder zal een eventuele participatieovereenkomst tussen Enexis en het Rijk pas tot stand komen na toestemming van de aandeelhouders via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Belangrijkste elementen uit het Afsprakenkader

In het Afsprakenkader zijn naast procesafspraken ook afspraken gemaakt over waardering, prijsbepaling en de governance die van toepassing zal zijn, wanneer de Staat als aandeelhouder van Enexis toetreedt.

Als de Staat besluit om een verzoek tot toetreding van een netwerkbedrijf te honoreren, zullen de afspraken die gaan over de daadwerkelijke participatie worden vastgelegd in een afzonderlijke participatieovereenkomst.

Evaluatie

- Het aandeelhouderschap van de Staat zal periodiek worden beoordeeld. Het moment dat deze evaluatie voor het eerst zal plaatsvinden, wordt vastgelegd bij de participatieovereenkomst.
- Het Afsprakenkader zelf wordt in de 2^e helft van 2028 beoordeeld. In deze evaluatie zal gezamenlijk worden besproken of het Afsprakenkader bijdraagt aan de borging van de betrokken publieke belangen en werkt zoals bij het sluiten van het Afsprakenkader was bedoeld.

Verder worden er afspraken gemaakt over het proces om tot een faire, marktconforme waardering van het netwerkbedrijf te komen, op het moment dat de Staat (en eventueel andere nieuwe of bestaande aandeelhouders) van plan is om kapitaal (bij) te storten.

Er geldt een zware inspanningsverplichting voor de aandeelhouders en de Staat om op bestuurlijk niveau, wel of niet bijgestaan door een onafhankelijk procesbegeleider, tot een wederzijds acceptabele emissieprijs te komen.

Eveneens worden afspraken gemaakt over het bepalen van de kapitaalbehoefte en het beginnen van het toetredingsproces. Voordat een toetredingsverzoek gedaan kan worden, dient het netwerkbedrijf op basis van het Afsprakenkader de kapitaalbehoefte en de dekking daarvan door de Staat redelijkerwijs zoveel mogelijk te beperken, onder andere door:

- te inventariseren of in welke mate bestaande aandeelhouders bereid zijn om aanvullend kapitaal bij te storten;
- te inventariseren of in welke mate provincies en/of gemeenten uit het verzorgingsgebied van Enexis bereid zijn om aandeelhouder te worden.

Het netwerkbedrijf dient in een plan van aanpak te laten zien welke van de genoemde of al genomen maatregelen bijdragen aan verlagen van de kapitaalbehoefte. De Staat heeft een zelfstandige positie bij het besluit over het invullen van (een deel van de) kapitaalbehoefte.

Verplichtingen Enexis tussen ondertekening Afsprakenkader en sluiten eventuele participatieovereenkomst

De voorgenomen ondertekening van het Afsprakenkader leidt alleen tot de verplichting om ieder kalenderjaar, omstreeks het deponeren van de jaarrekening, de Staat te informeren over de op dat moment geldende financiële situatie.

Consequenties voor de gemeente

Verwacht wordt dat het Afsprakenkader op korte termijn geen financiële gevolgen heeft voor het huidige dividendbeleid.

Inmiddels heeft de aandeelhouderscommissie een positief advies gegeven over het voorstel om voor de boekjaren vanaf 2023 het huidige dividendbeleid te hanteren. Dit houdt in dat maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering wordt uitgekeerd. De voorwaarde hierbij is dat deze uitkering niet tot gevolg heeft dat Enexis binnen vijf jaar haar A rating profiel kan verliezen.

De aandeelhouderscommissie adviseert de Raad van Bestuur/Raad van Commissarissen om dit voor te leggen aan de algemene vergadering van aandeelhouders van 13 april 2023.

Recent is het hoogspanningsstation bij Onna voorzien van zwaardere transformatoren. Dit project is (bijna) afgerond. Verder gaat Enexis aan de slag met nieuwe transportverdeelstations in (de omgeving van) Blokzijl, Oldemarkt en bedrijventerrein Groot verlaat. Dit zijn vrij forse investeringen in vrij grote voorzieningen. Ook het aantal kleinere voorzieningen (wijkstations) wordt op allerlei plaatsen uitgebreid.

Communicatie

De regionale netwerkbedrijven, waaronder Enexis, verzorgen zelf de communicatie.

Vervolg

Zodra er sprake is dat Enexis een beroep moet doen op kapitaalbehoefte van de Staat zal hierop worden teruggekomen. Verwacht wordt dat één en ander speelt vanaf 2030 - 2035.

Besluit

In te stemmen met de informatienota over het Afsprakenkader tussen Enexis en de Staat.